

Etická výchova

Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty					
Názov predmetu	Etická výchova					
Časová dotácia	ročník	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
	ŠVP	1	1	1	1	1
	Disponibilné	-	-	-	-	
	Spolu	1	1	1	1	1
Škola	Základná škola Ratková					
Stupeň vzdelávania	ISCED 2					
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk					

CHARAKTERISTIKA

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedíme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE

Cieľom etickej výchovy je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj prosociálnosť
- má pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, je schopná správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
- charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,

- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangażovanosťou - súlad medzi emóciami a chcením - nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľútsosti,
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všel'udskými hodnotami,
- je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Dosahovanie týchto cieľov ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti,

ktoré uvádza profesor M. Zelina v systéme KEMSAK:

K - kognitivizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy

E - emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre čítanie,

prežívanie, rozvíjať jeho city

M - motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S - socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať,

tvoriť progresívne medziľudské vzťahy

A - axiologizácia, ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti

K - kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

KOMPETENCIE

komunikatívne a sociálno- interakčné kompetencie

- aktívne počúvať a rešpektovať názory druhých
- nepodliehať emóciám, nepoužívať morálne súdy a odsudzujúce hodnotenia
- uprednostňovať konštruktívny prístup, otvorenosť, čestnosť a slušnosť
- byť empatický – vcítiť sa do prežívania iných a akceptovať ich potreby
- využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní
- informácií rôzneho typu
- prezentovať vlastný názor, ktorý je zrozumiteľný a akceptovateľný pre ostatných
- robiť etické analýzy s ohľadom na ľudské práva
- neustále si rozvíjať osobné a sociálne zručnosti

kompetencie tvorivo riešiť problémy

- kriticky myslieť, prehodnocovať fakty, identifikovať problémy
- pochopiť podstatu problému a vedieť urobiť záver
- riešiť konflikty kooperatívnym a spolupracujúcim spôsobom
- prijímať rozhodnutia a niesť za ne zodpovednosť
- pracovať tímovo, mať zručnosti spolupráce a priateľstva
- podieľať sa na skupinových rozhodnutiach
- participovať na živote triedy a školy

kompetencie občianske

- osvojiť si základné humanistické hodnoty a princípy demokracie
- uvedomiť si svoje práva, povinnosti, ľudské práva, záujmy, hodnoty, potreby a postoje
- orientovať sa v kultúrno-pluralitnom svete a použiť interkultúrne kontakty na obohatenie seba aj druhých na prejavy intolerancie, diskriminácie a xenofóbie
- zaujímať sa aktívne o veci verejné a zodpovedne konať
- zapájať sa do občianskeho života vo svojom okolí
- chrániť životné prostredie a kultúrne dedičstvo

intrapersonálne a interpersonálne kompetencie

- zamerať sa na sebazpoznanie, sebazdokonaľovanie, sebakontrolu a sebareflexiu
- efektívne spolupracovať a mať tvorivý prístup v tímovej práci
- uvedomiť si svoju sociálnu pozíciu a rolu
- podieľať sa spoluzodpovedne na dosiahnutých cieľoch tímovej práce
- rozvíjať zdravé a kooperujúce medziľudské vzťahy
- vážiť si vlastné zdravie a starať sa oň
- učiť sa učiť a celoživotne sa vzdelávať

pracovné kompetencie

- posúdiť vlastné reálne fyzické a duševné možnosti
- stanoviť si ciele a priority s ohľadom na svoje schopnosti, záujmovú orientáciu a život
- byť schopný vstúpiť na trh práce
- zvažovať svoje predpoklady na podnikanie
- získavať a využívať informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach

kompetencie využívať informačné technológie

- uvedomiť si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom
- chápať riziká používania informačno-komunikačných technológií
- získavať a spracovávať informácie z internetu a IKT

METÓDY A FORMY

Vyučovanie bude prebiehať v týchto priestoroch: kmeňové triedy, počítačová učebňa, mimoškolské priestory.

Formy práce: individuálna a skupinová, práca vo dvojiciach, prezentácia projektov.

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na obsah vyučovania, na individualitu žiakov a klímu triedy tak, aby boli splnené stanovené ciele a rozvíjali sa kľúčové kompetencie žiakov. Pri výučbe využívame najmä: **riadený rozhovor** (diskusia, beseda) **problém ako motiváciu**, **demonštráciu** (obrázky, video, pantomíma)

Základom výchovno-vzdelávacieho procesu etickej výchovy je **zážitkové učenie**,

ktoré učiteľ v jeho technikách, cvičeniach a aktivitách prispôsobuje veku žiakov a situácii v žiackom kolektíve. Aktivity pomáhajú precítiť etické hodnoty, uľahčujú porozumieť normám, ktoré súvisia s očakávaným správaním, umožňujú nácvik zodpovedajúceho správania a prenos získaných skúseností do správania sa v reálnom svete.

Žiaci počas hodín ETV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ na danú aktivitu zvolil. Vyučovaciu hodinu na druhom stupni treba členiť tak, aby sa rešpektovali zvláštnosti tohto vývinového obdobia. Treba mať pripravených viac aktivít k danej téme. Prostriedkom, ktorý učiteľ často využíva príbehov. Vhodné obrázky, audio i videonahrávky môžu poslúžiť ako motivačný materiál.

Učiteľ je na hodine moderátor aktivít. Jasne vysvetľuje inštrukciu. Svojou autoritou napomáha zdarnému priebehu aktivity (z času na čas zasiahne, aby veci usmernil či objasnil). Po každej aktivite učiteľ vedie žiakov k reflexii – uvažovaniu a komunikovaniu poznanej skutočnosti s odkazom na prepojenie so životom. Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávanía, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov druhého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

5.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne	
Tematické celky:	
Úvod do predmetu - 1 h.	
1.	Otvorená komunikácia -11 h.
2.	Poznanie a pozitívne hodnotenie seba - 5 h.
3.	Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých -6 h.
4.	Tvorivosť v medziľudských vzťahoch -6 h.
5.	Etické aspekty ochrany prírody - 3 h.
Sebareflexia - 1 h.	
Využitie navýšených hodín:	
Vyučovací predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu etická výchova sú v súlade so štandardami ŠVP.	
Učebné zdroje	
RNDr. Tatiana Piovarčiová, PhDr. Darina Gogolová - Plavba loďou v Oceáne spoznávania - etická výchova pre 5. ročník základných škôl. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny. Alexová S., Vopel K., - Nechaj ma, chcem sa učiť sám	

Súbor príručiek od Lencza L. - Pedagogika etickej výchovy
 Lencz L. - Krížová O. -metodický materiál predmetu etická výchova
 Môže sa využívať literatúra venovaná rôznym aktivitám a hrám, na ilustráciu sa môžu použiť rôzne príbehy rozprávky z literatúry i bežného života. Učiteľ pre názornosť využíva obrazový materiál, CD, DVD

Otvorená komunikácia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasniť pravidlá otvorenej komunikácie, • identifikovať na príkladoch prejavy neverbálnej komunikácie, • ovládať základné komunikačné zručnosti, • identifikovať komunikačné šumy a prekážky, • diskutovať o problémoch komunikácie v triede, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ komunikácia, druhy a úrovne verbálna a neverbálna komunikácia úrovne komunikácie ○ komunikačné zručnosti ○ komunikačné šumy a prekážky
Poznanie a pozitívne hodnotenie seba	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojmy – sebaúcta, sebahodnotenie, sebaovládanie, • identifikovať prvky podporujúce sebaúctu, • zhodnotiť svoje silné a slabé stránky, • vysvetliť vzťah medzi sebaúctou a sebaovládaním, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ sebaopoznanie a sebaúcta prvky podporujúce sebaúctu ○ sebaovládanie, sebahodnotenie sebaopoznanie a osobnostný rozvoj ○ akceptácia slabých stránok a rozvoj silných stránok
Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť potrebu poznania pre pozitívne hodnotenie iných, • vyjadriť formy a príklady pozitívneho hodnotenia iných, • napísať list osobe, v ktorom vyjadrí obdiv a poďakovanie, vyjadriť pochvalu, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ pozitívne hodnotenie iných formy pochvaly a uznania ○ pozitívne hodnotenie v záťažových situáciách ○ renatalizácia

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> vymedziť faktory podporujúce tvorivosť, vysvetliť miesto tvorivosti v medziľudských vzťahoch, vymyslieť spôsoby riešenia problémových situácií v triede, určiť znaky tvorivého človeka, 	<ul style="list-style-type: none"> tvorivosť a iniciatíva faktory tvorivosti tvorivosť v medziľudských vzťahoch
Etické aspekty ochrany prírody	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> zdôvodniť osobnú zodpovednosť každého človeka za životné prostredie, napísať úvahu o svojom vzťahu k prírode, vytvoriť projekt ochrany prírody v miestnej lokalite, realizovať konkrétne žiacke ochranárske aktivity. 	<ul style="list-style-type: none"> ekosystém vnímanie prírody ľudská činnosť a životné prostredie zodpovednosť za prírodu

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
	<p>Otvorená komunikácia - Môj prístav - Príprava na cestu</p> <p>Poznanie a pozitívne hodnotenie seba - Ostrov zrkadliacich jazier- Moje najlepšie vlastnosti, Strana o mne z lodného denníka, Súostrovie porozumenia - Džentlmenské spôsoby</p> <p>Tvorivosť v medziľudských vzťahoch - Polostrov nápadov- Ako predísť konfliktu,</p> <p>Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých - Ostrov dobrých srdc- Vlajka dobrých činov</p>
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
	Etické aspekty ochrany prírody - Voda je život, Modrá planéta
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
	Etické aspekty ochrany prírody - Ochrana prírody v mojej lokalite
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
	<p>Poznanie a pozitívne hodnotenie seba - Ostrov zrkadliacich jazier- Každý máme svoj spôsob</p> <p>Otvorená komunikácia - Súostrovie porozumenia - Ako sa dorozumievame</p> <p>Tvorivosť v medziľudských vzťahoch - Polostrov nápadov - Čo je pod a nad hladinou</p>

Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Poznanie a pozitívne hodnotenie seba - Čo môžem urobiť lepšie Otvorená komunikácia - Čarovné poklady Tvorivosť v medziľudských vzťahoch - Polostrov nápadov - Spletité cestičky	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Etické aspekty ochrany prírody - Voda je život, Modrá planéta	

6.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne	
Tematické celky:	
Úvod do predmetu - 1 h.	
1.	Identifikácia a vyjadrovanie citov - 6 h.
2.	Kognitívna a emocionálna empatia - 5 h.
3.	Asertívne správanie - 6 h.
4.	Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre - 5 h.
5.	Pozitívne vzory v každodennom živote - 5 h.
6.	Prosociálne správanie - 4 h.
Sebareflexia - 1 h.	
Využitie navýšených hodín:	
Vyučovací predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu etická výchova sú v súlade so štandardami ŠVP.	
Učebné zdroje	
<p>Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny.</p> <p>Alexová S., Vopel K., - Nechaj ma, chcem sa učiť sám Súbor príručiek od Lencza L. - Pedagogika etickej výchovy Lencz L. - Krížová O. -Metodický materiál predmetu etická výchova Olivar- Etická výchova Dave Jonson- Nikdy sa nevzdávaj, Pod'me sa rozprávať, Život je zaujímavý Nancy van Peltová – Umenie komunikovať bez zábran Refael Redhammer – Fajčenie a zdravie</p> <p>Môže sa využívať literatúra venovaná rôznym aktivitám a hrám, na ilustráciu sa môžu použiť rôzne príbehy rozprávky z literatúry i bežného života. Učiteľ pre názornosť využíva obrazový materiál, CD, DVD</p>	

Identifikácia a vyjadrovanie citov	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • pomenovať city zodpovedajúce 	<ul style="list-style-type: none"> ○ city ○ základné delenie citov city a zdravie ○ city a výkonnosť

<p>prežívaníu pohody a nepohody,</p> <ul style="list-style-type: none"> • uviesť príklady vplyvu citov na zdravie človeka, • zahrať scénu s vyjadrením rôznych emocionálnych stavov, • rozlíšiť kultivovanosť a nekultivovanosť vo vyjadrovaní citov, • zahrať scénkou spôsob vyjadrenia citov spojených s nepohodou, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ kultivované vyjadrovanie citov
---	--

Kognitívna a emocionálna empatia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojem empatia a jej dôležitosť v medziľudských vzťahoch, • vysvetliť, čo ovplyvňuje empatiu, • používať prvky aktívneho počúvania v komunikácii, • diskutovať o dôvodoch empatie pri riešení problémov, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ empatia ○ faktory ovplyvňujúce empatiu ○ empatia v modelových situáciách ○ počúvanie a empatia

Asertívne správanie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť pasívne, agresívne a asertívne správanie, • predviesť v scénkach ukážky jednotlivých druhov správania, • použiť asertívne techniky v modelových situáciách, • vysvetliť podstatu asertívnych práv, • použiť v bežnej komunikácii prvky asertívneho správania, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ asertivita ○ typy správania: pasívne, agresívne a asertívne, ich výhody a nevýhody ○ asertívne techniky a ich použitie ○ asertívne práva a ich použitie

Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojmy: vzor, model, idol, ideál, • rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory historických postáv, • analyzovať vlastnosti zobrazených 	<ul style="list-style-type: none"> ○ vzor, model, idol, ideál vzory správania v histórii ○ literárne vzory, filmoví hrdinovia dobro a zlo

<p>vzorov,</p> <ul style="list-style-type: none"> • posúdiť, ktoré vlastnosti vzoru je vhodné si osvojiť, • diskutovať o morálnych dilemách, 	
Pozitívne vzory v každodennom živote	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uviesť rozdiel medzi reálnymi a zobrazenými vzormi, • vysvetliť dôležitosť prosociálnych vzorov, • identifikovať pozitívne vzory vo svojom okolí, • zhodnotiť dôležitosť prítomnosti vzorov vo svojom živote, • posúdiť dôsledok vlastného správania pre iných, najmä mladších, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ reálne vzory správania verejné vzory správania ○ anonymné prosociálne vzory
Prosociálne správanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť prosociálne správanie a jeho druhy, • uviesť príklady prosociálnych ľudí vo svojom okolí, • vysvetliť vzťah empatie a prosociálneho správania, • prejaviť konkrétnu pomoc spolužiakom, • zhodnotiť, v akých sociálnych projektoch by mohol participovať. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ prosociálne správanie a jeho druhy (pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca) ○ fyzická a psychická pomoc empatia v prosociálnom správaní ○ spolupráca na sociálnych projektoch

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
City a ich vyjadrenie	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Dobré skutky prinášajú šťastie	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Vedieť povedať nie	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Viem počúvať iných	

Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Pozeráme sa očami iného človeka	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Moje vzory	

7.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne	
Tematické celky:	
Úvod do predmetu - 1 h.	
1.	Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity - 5 h.
2.	Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory -5 h.
3.	Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity -6 h.
4.	Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine -5 h.
5.	Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti-6h.
6.	Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom-4 h.
Sebareflexia - 1 h.	
Využitie navýšených hodín:	
Vyučovací predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu etická výchova sú v súlade so štandardami ŠVP.	
Učebné zdroje	
<p>Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny.</p> <p>Alexová S., Vopel K., - Nechaj ma, chcem sa učiť sám</p> <p>Súbor príručiek od Lencza L. - Pedagogika etickej výchovy</p> <p>Lencz L. - Krížová O. -Metodický materiál predmetu etická výchova</p> <p>Olivar- Etická výchova</p> <p>Dave Jonson- Nikdy sa nevzdávaj, Podme sa rozprávať, Život je zaujímavý</p> <p>Nancy van Peltová – Umenie komunikovať bez zábran</p> <p>Refael Redhammer – Fajčenie a zdravie</p> <p>Miron Zelina a Mária Uhereková:Ako zmeniť sám seba. V. Prokešová : Všetky deti sú dobré. Miron Zelina, Mário Lenárt : Vieme, že... Anita Naiková : Sebadôvera.</p> <p>Môže sa využívať literatúra venovaná rôznym aktivitám a hrám, na ilustráciu sa môžu použiť rôzne príbehy rozprávky z literatúry i bežného života. Učiteľ pre názornosť využíva obrazový materiál, CD, DVD</p>	

Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy	o dôstojnosť ľudskej osoby sebaúcta,

<p>vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti, • vystihnúť svoje silné a slabé stránky, • dokázať vyjadriť svoj názor, • prejaviť sebaúctu a zdravé sebavedomie, 	<p>zdravé sebavedomie sebaaprijatie</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ úcta k iným
Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy</p> <p>vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť význam asertivity v každodennom živote, • charakterizovať asertívne techniky, • vysvetliť pojem manipulácia a asertívne právo, • simulovať príklady presadenia sa v rôznych situáciách, • prezentovať príklady riešenia konfliktov, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ asertivita ○ asertívne techniky, asertívne práva, manipulačné povery manipulácia a tlak skupiny
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy</p> <p>vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formulovať zásady prosociálneho správania, • vysvetliť vzťah asertivity a prosociálneho správania, • opísať pojmy: vlastná identita, rešpekt, nezávislosť, ponúkание a prijímanie slobody, vernosť záväzkom, • zdôvodniť potrebu zodpovednej slobody v živote jednotlivca, • diskutovať o prosociálnom správaní v triednom kolektíve, • konkretizovať rôzne prejavy rešpektu, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ nezávislosť a rešpekt ○ identita osobnosti a jej rozvoj ○ sloboda, zodpovednosť, vernosť – vytrvalosť prijatie záväzkov ○ tolerancia a rešpekt
Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy</p> <p>vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymedziť vlastné práva a povinnosti v rodine, • vysvetliť potrebu pozitívneho 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rodina, v ktorej žijem ○ komunikačné zručnosti v rodine ○ sociálne zručnosti v rodine ○ tolerancia a rešpektovanie autority ○ súrodenecké vzťahy

<p>hodnotenia, empatie, asertivity a tvorivosti v rodinnom prostredí,</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizovať projekt – „jeden deň v mojej rodine“, • diskutovať o možnostiach prosociálneho správania v rodine, • naplánovať si konkrétnu iniciatívu na budovanie vzťahov v rodine, 	
---	--

Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť potrebu vnímania sexuality ako hodnoty, • diskutovať o otázkach sexuality slobodne a s úctou, • prejaviť pozornosť a empatiu voči opačnému pohlaviu, • rozlíšiť medzi pohlavnou zrelosťou a pripravenosťou stať sa rodičom, • vysvetliť príčiny a riziká predčasného sexu, • opísať prejavy, príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS, • poukázať na dôležitosť osobného vzťahu k sexuálnemu partnerovi, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ sexuálna identita ○ vzťahy medzi chlapcami a dievčatami priateľstvo a láska ○ počatie a prenatálny život človeka ○ pohlavná zrelosť a pripravenosť na rodičovstvo predčasný sex ○ pohlavné choroby a AIDS sexualita – súčasť integrity človeka

Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prejaviť pochopenie pre starých a chorých ľudí, • zdôvodniť potrebu komunikácie s nimi, • diskutovať o prínose starých, chorých a postihnutých ľudí pre spoločnosť, • navrhnúť projekt osobnej účasti ľuďom odkázaným na pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ sociálna empatia ○ vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným obmedzenia a prednosti v chorobe a v starobe ○ odlišnosti a generačné rozdiely

Prierezová téma

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity - Poznať svoje silné a slabé stránky, Prijat' sám seba aj so svojimi nedostatkami, Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory - Vedieť sa presadiť v rôznych situáciách, Čeliť tlaku a manipulácii skupiny, Prosociálnosť

ako zložka vlastnej identity - Slobodné prijatie záväzkov, Zodpovednosť jednotlivca za slobodu života, Diskusia na tému správania sa v triednom kolektíve, Brat' rešpekt ako samozrejmosť v rôznych situáciách, Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine - Hlbšie poznanie vlastnej rodiny, Práva a povinnosti v rodine, Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti - Priateľstvo a láska, Predstava budúceho partnera, Vzťah k starým, chorým a k osobám so špecifickými potrebami - Vzťah k starým a chorým ľuďom	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti - Zázrak života	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity - Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine - Hlbšie poznanie vlastnej rodiny, Zdravá a nezdravá kritickosť, Vzťah k starým, chorým a k osobám so špecifickými potrebami - Vzťah k starým a chorým ľuďom	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine - Naučiť sa mať zodpovednosť za budovanie vzťahov v rodine Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti - Rozvoj sexuálnej identity,	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti - Pohlavné choroby, Vzťah k starým, chorým a k osobám so špecifickými potrebami - Vzťah k postihnutým ľuďom	

8.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne	
Tematické celky:	
Úvod do predmetu - 1 h.	
1.	Zdroje etického poznania ľudstva -5 h.
2.	Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota - 8 h.
3.	Ekonomické hodnoty a etika - 10 h.
4.	Dobré meno a pravda ako etické hodnoty - 8 h.
Sebareflexia - 1 h.	
Využitie navýšených hodín: na zmenu kvality výkonu	
Vyučovaci predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu etická výchova sú v súlade so štandardami ŠVP.	
Učebné zdroje	
Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny. Alexová S., Vopel K., - Nechaj ma, chcem sa učiť sám Súbor príručiek od Lencza L. - Pedagogika etickej výchovy Lencz L. - Krížová O. -Metodický materiál predmetu etická výchova Olivar- Etická výchova Dave Jonson- Nikdy sa nevzdávaj, Podme sa rozprávať, Život je zaujímavý Nancy van Peltová – Umenie komunikovať bez zábran	

Refael Redhammer – Fajčenie a zdravie

Miron Zelina a Mária Uhereková: Ako zmeniť sám seba. V. Prokešová : Všetky deti sú dobré. Miron Zelina, Mário Lenárt : Vieme, že... Anita Naiková : Sebadôvera.

Môže sa využívať literatúra venovaná rôznym aktivitám a hrám, na ilustráciu sa môžu použiť rôzne príbehy rozprávky z literatúry i bežného života. Učiteľ pre názornosť využíva obrazový materiál, CD, DVD

Zdroje etického poznania ľudstva	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
ak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">• uviesť hlavné zdroje etiky,• vymenovať niektoré mravné hodnoty,• vysvetliť, na čo slúžia mravné normy,• vysvetliť význam svedomia,• vymenovať príklady pozitívnych vzorov z dejín a literatúry,• porovnať etický odkaz náboženstiev,• diskutovať o aktuálnych etických problémoch v spoločnosti,	<ul style="list-style-type: none">○ zdroje etiky○ mravné hodnoty a mravné normy hodnotová orientácia, rebríček hodnôt svedomie○ etika a náboženstvá○ aktuálne etické problémy v spoločnosti
Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
ak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">• vysvetliť spôsoby starostlivosti o zdravie svoje a iných,• identifikovať prejavy zdravého životného štýlu,• vysvetliť dôsledky nesprávnej životosprávy,• diskutovať o etických problémoch súčasnosti,• rozlíšiť medzi etickým a neetickým konaním človeka,	<ul style="list-style-type: none">○ život a zdravie ako hodnota○ starostlivosť o zdravie, psychohygiena zdravý životný štýl○ profesijná etika○ etika a rozvoj technológií etika a ekológia○ etické problémy doby – eutanázia, génová manipulácia, trest smrti,○ interrupcia
Ekonomické hodnoty a etika	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
ak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">• určiť formy vlastníctva,• diskutovať o vzťahu k peniazom,• vysvetliť pojem konzumizmus,• analyzovať prejavy a dôsledky sociálnej	<ul style="list-style-type: none">○ vlastníctvo○ peniaze – „cieľ, alebo prostriedok?“ materiálne a nemateriálne hodnoty konzumná spoločnosť○ sociálna nerovnosť ekonomické cnosti○ solidarita, dobrovoľníctvo, charita

nerovnosti, <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotiť význam solidarity, • posúdiť potrebu pomoci slabším, • vystihnúť negatívne prvky reklamy, • vysvetliť zásady ochrany spotrebiteľa na konkrétnych príkladoch zo života, 	reklama a manipulácia zákazníkov <ul style="list-style-type: none"> ○ ochrana spotrebiteľa
Dobré meno a pravda ako etické hodnoty	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
ak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť potrebu pravdy v živote človeka, • vysvetliť význam tajomstva a utajovaných skutočností, • pomenovať význam poznania a poznávania v živote človeka, • zdôvodniť význam rešpektovania cti a dobrého mena, • diskutovať o dôležitosti vzdelávania, • zostaviť si konkrétny plán efektívneho zvládnutia školských úloh, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ poznanie ○ pravda ako etická hodnota ○ kritické myslenie, argumentácia pravda a lož, etické dilemy tajomstvo ○ dobré meno jednotlivca i spoločenstva ○ poznanie a úsilie poznávať

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Zdroje etického poznania, Etika – mravné hodnoty a normy, Ekonomické hodnoty a etika	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Ochrana života, environmentálna výchova	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Poctivosť, ochrana spotrebiteľa, svedomie, reklama a manipulácia zákazníkov	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Náboženstvá, Kresťanstvo a jeho etické poslanstvo, Etické normy svetových náboženstiev	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Priateľstvo, zamilovanosť, známosť, manželstvo, Plánované rodičovstvo „vedomé plodenie“ Umelé prerušenie tehotenstva a možné následky	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Škodlivosť fajčenia, drog, závislosť, Zdravie ako etická hodnota, Keď sa drogy stanú súčasťou života	

9.ročník
Rozsah vyučovania predmetu: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne
Tematické celky:
Úvod do predmetu - 1 h.

1.	Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí -7 h.
2.	Zdravý životný štýl - 8 h.
3.	Závislosti - 8 h.
4.	Masmediálne vplyvy - 8 h.
Sebareflexia - 1 h.	
Využitie navýšených hodín: na zmenu kvality výkonu	
Vyučovací predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu etická výchova sú v súlade so štandardami ŠVP.	
Učebné zdroje	
<p>Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny.</p> <p>Alexová S., Vopel K., - Nechaj ma, chcem sa učiť sám Súbor príručiek od Lencza L. - Pedagogika etickej výchovy Lencz L. - Krížová O. -Metodický materiál predmetu etická výchova Roberto Roche Olivar- Etická výchova Dave Jonson- Nikdy sa nevzdávaj, Poďme sa rozprávať, Život je zaujímavý Nancy van Peltová – Umenie komunikovať bez zábran Refael Redhammer – Fajčenie a zdravie Miron Zelina a Mária Uhereková:Ako zmeniť sám seba. V. Prokešová : Všetky deti sú dobré. Miron Zelina, Mário Lenárt : Vieme, že... Anita Naiková : Sebadôvera. Môže sa využívať literatúra venovaná rôznym aktivitám a hrám, na ilustráciu sa môžu použiť rôzne príbehy rozprávky z literatúry i bežného života. Učiteľ pre názornosť využíva obrazový materiál, CD, DVD</p>	

Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť dôležitosť počúvania pri efektívnej komunikácii, • vymedziť zásady dialógu, • uviesť príklad vyjadrenia a spôsob prijatia komplimentu, • objasniť efektívne riešenie konfliktov, • vyjadriť dôležitosť kompromisu pri riešení problémov, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ počúvanie ○ dialógu, diskusia, hodnotiace postoje vyjadrenie a prijatie komplimentu ○ riešenie konfliktov ○ asertívne správanie ○ kompromis
Zdravý životný štýl	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikovať znaky zdravého životného štýlu, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ochrana života ○ zdravie psychické a fyzické práca, voľný čas ○ zdravý životný štýl v konzumnej

<ul style="list-style-type: none"> • posúdiť potrebu rovnováhy medzi zábavou a povinnosťami, • rozlíšiť prejavy konvenčného a nekonvenčného správania, • uznávať potrebu ochrany svojho zdravia a zdravia iných, • vysvetliť miesto prosociálneho správania v zdravom životnom štýle, 	<p>spoločnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ vzťahy medzi chlapcom a dievčaťom, zodpovedný sex ostych, intimita, hygiena ○ otvorenosť pre vzťahy ako súčasť zdravého životného štýlu ○ cieľavedomosť, prosociálnosť
---	---

Závislosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikovať typy závislostí, • diskutovať o škodlivosti siekt, • objasniť dôležitosť zodpovednosti pri ochrane pred závislosťami, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ závislosti sekty a kulty ○ sloboda od závislostí a zdravý životný štýl

Masmédiálne vplyvy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskutovať o zámeroch tvorcov televíznych programov, • analyzovať prvky mediálneho produktu, • vystihnúť rozdiel medzi správou a komentárom, • zostaviť zoznam zásad kritického diváka, • zhodnotiť prínos médií v živote človeka, • vytvoriť návrh vlastného mediálneho produktu, • diskutovať o výhodách a nevýhodách používania internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ masmédiá a ich poslanstvo typu mediálnych produktov kritický divák ○ užívanie internetu sociálne siete

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
	<p>Priateľstvo a dar priateľstva, Ľudské možnosti, túžby, odvážne sny, odvaha konať, Vedenie dialógu, počúvanie, Riešenie konfliktov ,Asertivita orientovaná na prosociálnosť, Asertívne techniky ,Skromnosť, Dobroprajnosť, Cieľavedomosť, pracovitnosť, usilovnosť, Čistota zmysľovania prejavov, Fajčenie a alkohol, Drogová prevencia, Hracie automaty, nadmerné sledovanie TV, PC hry, Pozitívny vzťah k životu, k ľuďom, Trvalé nastavenie ľudského života- radosť a optimizmus, Kedy máš radosť?, Radosť ako pozitívny dar pre iných.</p>

Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Plánovanie svojej budúcnosti , Závislosti, Masmediálne vplyvy	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Vedieť povedať NIE. Veselosť, sebaovládanie, Zamyslenie sa nad svojím životným štýlom. Sekty, kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť, Ochrana pred vplyvom siekt	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Kultúrne vyjadrovanie citov, Náklonnosť medzi chlapcom a dievčaťom	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Povedomie vlastnej hodnoty, Vzťah k iným, k okoliu,	

Hodnotenie predmetu Etická výchova	
<p>Žiaci 5. – 9. ročníka budú hodnotení podľa Metodického pokynu č. 22/2011 z 1.mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy sa v danom predmete na vysvedčení uvádza namiesto klasifikačného stupňa alebo slovného hodnotenia slovo absolvoval (príp. neabsolvoval).</p>	
Predmet kontroly	<p>Na hodinách sledujeme cyklické rozvíjanie osobnosti žiaka, rešpektujeme dynamiku dlhodobého a postupného rozvoja sociálnych zručností. Vyzdvihujeme a zdôrazňujeme úspechy v prosociálnom cítení.</p> <p>Hodnotenie má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície a vkus. Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimi výkonmi a s nastavenými kritériami pre porovnávanie s výkonmi iných žiakov. Nakoľko etická výchova je povinne voliteľný predmet, ktorý sa nehodnotí známku, je veľmi potrebné citlivo vyberať formy hodnotenia. Preto je dôležité neustále žiakov povzbudzovať v ich akomkoľvek pozitívnom správaní a nenásilnou formou ich tak viesť aj k šíreniu prosociálnosti v širších vrstvnických skupinách.</p>
Metódy a formy kontroly	<ul style="list-style-type: none"> -komunikácie, rozhovory a diskusie -vyhládavanie zdrojov v encyklopédiách a na internete -tímová práca a kooperácia učenia -projekty -rolové úlohy riešenie problémov -konštruktivistická metóda, problémové úlohy <p>ťažiskovou formou hodnotenia je osobný rozhovor so žiakom, v ktorom učiteľ žiakovi poskytne citlivú, veku primeranú, analyticky podloženú spätnú väzbu o rôznych aspektoch jeho činnosti.</p>
Nástroje	<p>Verbálna forma – najvhodnejšou metódou pri overovaní si výkonového štandardu žiakov je práve verbálna forma, v ktorej žiaci môžu prezentovať svoje názory a vzájomne sa konfrontovať.</p> <p>Písomnou formou budeme prostredníctvom krátkych testov zisťovať</p>

	<p>osvojovanie si jednotlivých prosociálnych vlastností žiakov. Testy budeme aj spoločne vyhodnocovať.</p> <p>Pri praktických aktivitách budeme zisťovať všeobecnú úroveň asertívneho a prosociálneho správania sa iných ľudí. Žiaci si tak priamo budú môcť overovať svoje názory v praxi a zároveň budú prostredníctvom rôznych aktivít priamo prezentovať svoje správanie.</p> <p>Prezentácia projektov – žiaci budú v rámci jednotlivých dohodnutých tém vypracovávať projekty, ktoré budeme hodnotiť spoločne na základe dohodnutých kritérií a zároveň ich prezentovať.</p>
Intervaly	<p>Praktické hodnotenie overovanie osvojených zručností pomocou hrania rolí, kreativita - minim. 2x/ za rok</p> <p>tvorba projektov - minim. 1x/ za polrok, testy na hodnotenie prosociálneho správania - 1x za polrok</p> <p>otvorená komunikácia pri aktivitách - priebežne</p>
Kritériá, ukazovatele hodnotenia	<p>Učiteľ u žiaka hodnotí, primerane veku:</p> <p>a) priebeh vytvárania postojov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prístup k činnostiam z hľadiska tvorivosti, - otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných riešení, - schopnosť spolupracovať, - schopnosť zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov; <p>b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mentálne spôsobilosti na úrovni myslenia (vlastné témy, koncepcie, návrhy; schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky)

Projektová práca:	
prezentácia	prezentácia projektu, obhajoba spôsobu a formy práce, obhajoba záverov a spôsobov riešení problémov,
hodnotenie	splnenie cieľa
	estetický vzhľad
	zaujímavosť
	náročnosť práce
	praktickosť a funkčnosť
	prezentácia projektu
Vyhodnotenie projektu v súhrne 18 bodov	
Jednotlivé zložky hodnotenia bodujeme v škále 1-3 body. Sumár bodov tvorí známku na základe bodovej stupnice. Pri skupinovej práci berieme skupinu ako jednotlivca.	